

MILJØDIREKTORATET
Postboks 5672 Torgarden
7485 TRONDHEIM

Vår ref.: 2024/19431-6

Deres ref.:

Dato: 29.01.2025

Høring - Forskrifter under lakse- og innlandsfiskloven - Foreløpig innspill fra Buskerud fylkeskommune

Det vises til høring på endringer i forskrifter hjemlet i lakse- og innlandsfiskloven med høringsfrist 14. februar 2025.

Høringen har vært behandlet politisk i hovedutvalg for næring og innovasjon 27. januar, men vil bli endelig behandlet i fylkestinget 19. februar. Protokoll fra hovedutvalgets vedtak i saken er vedlagt.

Følgende høringsuttalelse, vedtatt i hovedutvalg for næring og innovasjon 27. januar, er et foreløpig innspill inntil saken er endelig behandlet i fylkestinget. Protokoll fra fylkestingets behandling vil bli ettersendt så snart denne foreligger.

Buskerud fylkeskommune har følgende innspill (punktene 1-8):

1. Buskerud fylkeskommune mener de mange forskriftene som regulerer forvaltning av fisk, med til dels ulik oppbygning, ordlyd og definisjoner, gjør det svært krevende å få oversikt over gjeldende regelverk. Fylkeskommunen anbefaler at alle forskrifter som omhandler fisk og ferskvannsorganismer, herunder forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, forskrift om utsetting til kultiveringsformål, innlandsfiskeforskriften m.fl., samles i én fiskeforskrift etter samme modell som gjeldende viltforskrift.
2. I forskrift om fysiske tiltak i vassdrag foreslås ulovlighetsoppfølging tillagt den instans som har vedtaksmyndighet, herunder fylkeskommunen. Buskerud fylkeskommune støtter ikke denne endringen. Fylkeskommunen mener dette er en tilsynsoppgave som bør ligge på statlige myndigheter og at å fordele ulovlighetsoppfølging på flere instanser er lite egnet for å sikre enhetlig behandling.
3. Buskerud fylkeskommune ber om at det i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag tydelig fremkommer hvilken definisjon av vassdrag som skal ligge til grunn (jfr. lakse- og innlandsfiskeloven §5 og vannressursloven §2).

PLAN plan og miljø

Postadresse: Postboks 3563, 3007 DRAMMEN
Besøksadresse: Hauges gate 89, 3019 Drammen
Telefon: 32 80 85 00

E-post: post@bfk.no
Internett: www.bfk.no
Org.nr.: 930580260

4. «Rødlistede arter» er i flere forskrifter tillagt statsforvalterens myndighet. For å sikre enhetlig behandling ber fylkeskommunen om at det eksplisitt defineres hvilke rødliste-kategorier dette gjelder.
5. Både innlandsfiskeforskriften og utsettingsforskriften krever særskilt tillatelse for å kunne transportere fisk i og ved vassdrag (hhv. §17 og §9). Tillatelser til innfanging og utsetting, som gis etter det samme regelverket, forutsetter at fisken flyttes. Buskerud fylkeskommune mener tillatelser til flytting må ligge implisitt i tillatelser til innfanging og utsetting, og det må vurderes om transport-bestemmelsene er nødvendige.
6. Brunørret har historisk blitt flyttet på tvers av vassdrag og regioner under kultiveringsarbeid, til dels fra svært få opphavslokaliteter og i lang tid uten offentlig kontroll. Svært sjelden finnes kunnskap om det genetiske opphavet til en lokal bestand, hvilket gjør begrepet «stedegen stamme» lite formålstjenlig. Buskerud fylkeskommunen foreslår at utsettingsforskriftens krav om at settefisk skal ha opphav i «stedegen stamme» erstattes med et generelt krav om at settefisk skal ha opphav i samme kultiveringssone. Det kan vurderes om bruk av fisk fra storørrestammer skal reguleres særskilt i denne sammenheng.
7. I forslag til ny innlandsfiskeforskrift gjengis laks- og innlandsfiskelovens definisjon av innlandsfisk. Det er uklart om den katadrome ålen er ment sett i sammenheng med anadrom fisk eller øvrige innlandsfiskearter. Fylkeskommunen ber om at det benyttes presise definisjoner som intuitivt forstås av mottaker.
8. Søknad om utsetting av fisk m.m. kan kreve tillatelse fra flere instanser, og det er ingen samordningsplikt. For å forenkle søknadsprosessen for søker, og sikre at en søknad om utsetting/flytting faktisk blir behandlet etter alt aktuelt regelverk, ber Buskerud fylkeskommune om at det åpnes for søknad om utsetting/flytting av fisk m.m. i elektronisk søknadssenter. Slik kan man sikre at alle aktuelle instanser, basert på opplysninger i søknaden, automatisk mottar søknaden for behandling etter sitt særlovverk.

Vennlig hilsen

Hilde Hermundsgård Reine
Fylkesdirektør

Håkon Bergø
Rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg

- 1 Saksprotokoll Høring - forskrifter under lakse- og innlandsfiskloven
- 2 Høring - forskrifter under lakse- og innlandsfiskeloven.

PS 9/2025 Høring - forskrifter under lakse- og innlandsfiskeloven.

Hovedutvalg for næring og innovasjons vedtak den 27.01.2025:

Hovedutvalget for næring og innovasjons innstilling til fylkestinget:

1

Buskerud fylkeskommune mener de mange forskriftene som regulerer forvaltning av fisk, med til dels ulik oppbygning, ordlyd og definisjoner, gjør det svært krevende å få oversikt over gjeldende regelverk. Fylkeskommunen anbefaler at alle forskrifter som omhandler fisk og ferskvannsorganismer, herunder forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, forskrift om utsetting til kultiveringsformål, innlandsfiskeforskriften m.fl., samles i én fiskeforskrift etter samme modell som gjeldende viltforskrift.

2

I forskrift om fysiske tiltak i vassdrag foreslås ulovlighetsoppfølging tillagt den instans som har vedtaksmyndighet, herunder fylkeskommunen. Buskerud fylkeskommune støtter ikke denne endringen. Fylkeskommunen mener dette er en tilsynsoppgave som bør ligge på statlige myndigheter og at å fordele ulovlighetsoppfølging på flere instanser er lite egnet for å sikre enhetlig behandling.

3

Buskerud fylkeskommune ber om at det i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag tydelig fremkommer hvilken definisjon av vassdrag som skal ligge til grunn (jfr. lakse- og innlandsfiskeloven §5 og vannressursloven §2).

4

«Rødlistede arter» er i flere forskrifter tillagt statsforvalterens myndighet. For å sikre enhetlig behandling ber fylkeskommunen om at det eksplisitt defineres hvilke rødliste-kategorier dette gjelder.

5

Både innlandsfiskeforskriften og utsettingsforskriften krever særskilt tillatelse for å kunne transportere fisk i og ved vassdrag (hhv. §17 og §9). Tillatelser til innfanging og utsetting, som gis etter det samme regelverket, forutsetter at fisken flyttes. Buskerud fylkeskommune mener tillatelser til flytting må ligge implisitt i tillatelser til innfanging og utsetting, og det må vurderes om transport-bestemmelsene er nødvendige.

6

Brunørret har historisk blitt flyttet på tvers av vassdrag og regioner under kultiveringsarbeid, til dels fra svært få opphavslokaliteter og i lang tid uten offentlig kontroll. Svært sjelden finnes kunnskap om det genetiske opphavet til en lokal bestand, hvilket gjør begrepet «stedegen stamme» lite formålstjenlig. Buskerud fylkeskommunen foreslår at utsettingsforskriftens krav om at settefisk skal ha opphav i «stedegen stamme» erstattes med et generelt krav om at settefisk skal ha opphav i samme kultiveringssone. Det kan vurderes om bruk av fisk fra storørrestammer skal reguleres særskilt i denne sammenheng.

7

I forslag til ny innlandsfiskeforskrift gjengis laks- og innlandsfiskelovens definisjon av innlandsfisk. Det er uklart om den katadrome ålen er ment sett i sammenheng med anadrom fisk eller øvrige innlandsfiskearter. Fylkeskommunen ber om at det benyttes presise definisjoner som intuitivt forstås av mottaker.

8

Søknad om utsetting av fisk m.m. kan kreve tillatelse fra flere instanser, og det er ingen samordningsplikt. For å forenkle søknadsprosessen for søker, og sikre at en søknad om utsetting/flytting faktisk blir behandlet etter alt aktuelt regelverk, ber Buskerud fylkeskommune om at det åpnes for søknad om utsetting/flytting av fisk m.m. i elektronisk søknadssenter. Slik kan man sikre at alle aktuelle instanser, basert på opplysninger i søknaden, automatisk mottar søknaden for behandling etter sitt særlovverk.

Hovedutvalg for næring og innovasjons behandling i møte den 27.01.2025:

Fylkeskommunedirektørens innstilling til vedtak:

1

Buskerud fylkeskommune mener de mange forskriftene som regulerer forvaltning av fisk, med til dels ulik oppbygning, ordlyd og definisjoner, gjør det svært krevende å få oversikt over gjeldende regelverk. Fylkeskommunen anbefaler at alle forskrifter som omhandler fisk og ferskvannsorganismer, herunder forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, forskrift om utsetting til kultiveringsformål, innlandsfiskeforskriften m.fl., samles i én fiskeforskrift etter samme modell som gjeldende viltforskrift.

2

I forskrift om fysiske tiltak i vassdrag foreslås ulovlighetsoppfølging tillagt den instans som har vedtaksmyndighet, herunder fylkeskommunen. Buskerud fylkeskommune støtter ikke denne endringen. Fylkeskommunen mener dette er en tilsynsoppgave som bør ligge på statlige myndigheter og at å fordele ulovlighetsoppfølging på flere instanser er lite egnet for å sikre enhetlig behandling.

3

Buskerud fylkeskommune ber om at det i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag tydelig fremkommer hvilken definisjon av vassdrag som skal ligge til grunn (jfr. lakse- og innlandsfiskeloven §5 og vannressursloven §2).

4

«Rødlistede arter» er i flere forskrifter tillagt statsforvalterens myndighet. For å sikre enhetlig behandling ber fylkeskommunen om at det eksplisitt defineres hvilke rødliste-kategorier dette gjelder.

5

Både innlandsfiskeforskriften og utsettingsforskriften krever særskilt tillatelse for å kunne transportere fisk i og ved vassdrag (hhv. §17 og §9). Tillatelser til innfanging og utsetting, som gis etter det samme regelverket, forutsetter at fisken flyttes. Buskerud fylkeskommune mener tillatelser til flytting må ligge implisitt i tillatelser til innfanging og utsetting, og det må vurderes om transport-bestemmelsene er nødvendige.

6

Brunørret har historisk blitt flyttet på tvers av vassdrag og regioner under kultiveringsarbeid, til dels fra svært få opphavslokaliteter og i lang tid uten offentlig kontroll. Svært sjelden finnes kunnskap om det genetiske opphavet til en lokal bestand, hvilket gjør begrepet «stedegen stamme» lite formålstjenlig. Buskerud fylkeskommunen foreslår at utsettingsforskriftens krav om at settefisk skal ha opphav i «stedegen stamme» erstattes med et generelt krav om at settefisk skal ha opphav i samme kultiveringssone. Det kan vurderes om bruk av fisk fra storørrestammer skal reguleres særskilt i denne sammenheng.

7

I forslag til ny innlandsfiskeforskrift gjengis laks- og innlandsfiskelovens definisjon av innlandsfisk. Det er uklart om den katadrome ålen er ment sett i sammenheng med anadrom fisk eller øvrige innlandsfiskearter. Fylkeskommunen ber om at det benyttes presise definisjoner som intuitivt forstås av mottaker.

8

Søknad om utsetting av fisk m.m. kan kreve tillatelse fra flere instanser, og det er ingen samordningsplikt. For å forenkle søknadsprosessen for søker, og sikre at en søknad om utsetting/flytting faktisk blir behandlet etter alt aktuelt regelverk, ber Buskerud fylkeskommune om at det åpnes for søknad om utsetting/flytting av fisk m.m. i elektronisk søknadssenter. Slik kan man sikre at alle aktuelle instanser, basert på opplysninger i søknaden, automatisk mottar søknaden for behandling etter sitt særlovverk.

Votering:

Fylkeskommunedirektørens innstilling fikk enstemmig tilslutning.

Følgende hadde ordet: Morgan Langfeldt (FrP).

Saksframlegg

Saksnr.: 2024/19431

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Hovedutvalg for næring og innovasjon	27.01.2025	
Fylkestinget	19.02.2025	

Høring - forskrifter under lakse- og innlandsfiskeloven.

Fylkeskommunedirektørens innstilling til vedtak:

1

Buskerud fylkeskommune mener de mange forskriftene som regulerer forvaltning av fisk, med til dels ulik oppbygning, ordlyd og definisjoner, gjør det svært krevende å få oversikt over gjeldende regelverk. Fylkeskommunen anbefaler at alle forskrifter som omhandler fisk og ferskvannsorganismer, herunder forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, forskrift om utsetting til kultiveringsformål, innlandsfiskeforskriften m.fl., samles i én fiskeforskrift etter samme modell som gjeldende viltforskrift.

2

I forskrift om fysiske tiltak i vassdrag foreslås ulovlighetsoppfølging tillagt den instans som har vedtaksmyndighet, herunder fylkeskommunen. Buskerud fylkeskommune støtter ikke denne endringen. Fylkeskommunen mener dette er en tilsynsoppgave som bør ligge på statlige myndigheter og at å fordele ulovlighetsoppfølging på flere instanser er lite egnet for å sikre enhetlig behandling.

3

Buskerud fylkeskommune ber om at det i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag tydelig fremkommer hvilken definisjon av vassdrag som skal ligge til grunn (jfr. lakse- og innlandsfiskeloven §5 og vannressursloven §2).

4

«Rødlistede arter» er i flere forskrifter tillagt statsforvalterens myndighet. For å sikre enhetlig behandling ber fylkeskommunen om at det eksplisitt defineres hvilke rødliste-kategorier dette gjelder.

5

Både innlandsfiskeforskriften og utsettingsforskriften krever særskilt tillatelse for å kunne transportere fisk i og ved vassdrag (hhv. §17 og §9). Tillatelser til innfanging og utsetting, som gis etter det samme regelverket, forutsetter at fisken flyttes. Buskerud fylkeskommune mener tillatelser til flytting må ligge implisitt i tillatelser til innfanging og utsetting, og det må vurderes om transport-bestemmelsene er nødvendige.

6

Brunørret har historisk blitt flyttet på tvers av vassdrag og regioner under kultiveringsarbeid, til dels fra svært få opphavslokaliteter og i lang tid uten offentlig kontroll. Svært sjelden finnes kunnskap om det genetiske opphavet til en lokal bestand, hvilket gjør begrepet «stedegen stamme» lite formålstjenlig. Buskerud fylkeskommunen foreslår at utsettingsforskriftens krav om at settefisk skal ha opphav i «stedegen stamme» erstattes med et generelt krav om at settefisk skal ha opphav i samme kultiveringszone. Det kan vurderes om bruk av fisk fra storørrestammer skal reguleres særskilt i denne sammenheng.

7

I forslag til ny innlandsfiskeforskrift gjengis laks- og innlandsfiskelovens definisjon av innlandsfisk. Det er uklart om den katadrome ålen er ment sett i sammenheng med anadrom fisk eller øvrige innlandsfiskearter. Fylkeskommunen ber om at det benyttes presise definisjoner som intuitivt forstås av mottaker.

8

Søknad om utsetting av fisk m.m. kan kreve tillatelse fra flere instanser, og det er ingen samordningsplikt. For å forenkle søknadsprosessen for søker, og sikre at en søknad om utsetting/flytting faktisk blir behandlet etter alt aktuelt regelverk, ber Buskerud fylkeskommune om at det åpnes for søknad om utsetting/flytting av fisk m.m. i elektronisk søknadssenter. Slik kan man sikre at alle aktuelle instanser, basert på opplysninger i søknaden, automatisk mottar søknaden for behandling etter sitt særlovverk.

15.01.2025

Jan Sivert Jøsendal
fylkeskommunedirektør

Sammendrag

Fylkeskommunen er en av flere forvaltningsorganer etter lakse- og innlandsfiskeloven. Forvaltningen skjer i praksis etter forskrifter gitt i medhold av loven, og Miljødirektoratet har nå fem forskrifter på høring. I all hovedsak dreier dette seg om justeringer av eksisterende forskrifter, bl.a. for å etterleve ny kommunelov (bl.a. tildeles fylkeskommunen oppgaver som tidligere var delegert) og for å avgrense myndigheten mellom statsforvalter og fylkeskommune på felter hvor begge instanser har myndighet.

Det gjøres grep for å sikre gjennomgående ordlyd, definisjoner og myndighetsavgrensninger i de ulike forskriftene, men fylkeskommunedirektøren mener at regelverket fortsatt er uoversiktlig og vanskelig å sette seg inn i. Det foreslås derfor å spille inn behov for å samle alle

forskrifter i en fiskeforskrift. Fylkeskommunedirektøren foreslår også flere innspill av mindre prinsipiell karakter.

I forskrift om fysiske tiltak i vassdrag foreslås en prinsipiell endring i fylkeskommunens oppgaver når ulovlighetsoppfølging foreslås tillagt den instansen som har vedtaksmyndighet. Dette er en tilsynsoppgave som i dag ligger til statsforvalteren. Fylkeskommunedirektøren mener det vil være svært uheldig at fylkeskommunen skal tildeles slike tilsynsoppgaver. Fordeling av en slik tilsynsoppgave på flere instanser anses videre å medføre en lite forutsigbar og enhetlig behandling. Det dreier seg erfaringsmessig om få saker, men oppgaven kan potensielt være ressurskrevende.

Saksopplysninger

Fylkeskommunen er, sammen med Klima- og miljødepartementet, Miljødirektoratet, statsforvalteren og kommuner, myndighet etter Lov om laksefisk og innlandsfisk mv. (lakse- og innlandsfiskeloven). Det er vedtatt flere forskrifter med hjemmel i lakse- og innlandsfiskeloven som setter rammene for utøvelse av virksomhet og myndighet på området. Miljødirektoratet har nå sendt følgende forskrifter/endringer på høring:

- *Ny forskrift om delegering og tildeling av oppgaver etter lakse- og innlandsfiskeloven.*
- *Ny forskrift om fiske etter innlandsfisk og fangst av kreps (innlandsfiskeforskriften).*
- *Ny forskrift om utsetting av fisk, edelkreps og elvemusling for kultiveringsformål.*
- *Endringer i forskrift om etablering og drift av kultiveringsanlegg for fisk og kreps og forskrift om fysiske tiltak i vassdrag.*

Forskriftene ses i sammenheng, og alle behandles i denne saken.

Opprinnelig høringsfrist var 24. januar, men etter anmodning fra Akershus fylkeskommune ble denne justert til 14. februar. Buskerud fylkeskommune ba, i brev av 27.11.24, om utsatt høringsfrist til etter fylkestingets behandling, hvilket ble avslått i brev av 12.12.24. Fylkeskommunedirektøren tar dette til etterretning og har landet på å sende vedtaket fra hovedutvalg for næring og innovasjon sin behandling som et foreløpig høringssvar innen fristen, med forbehold om at det kan komme endringer etter vedtak i fylkestinget.

Avgrensning mellom fylkeskommunens og statsforvalters myndighet

I dagens forskrifter går det et skille mellom fylkeskommunens og statsforvalterens ansvar der begge har myndighet etter samme regelverk. Skillet mellom de to instansenes myndighet har derimot ikke vært identisk definert i alle forskrifter. I noen forskrifter har statsforvalteren ansvaret for en bestemt art, mens fylkeskommunen eksempelvis kan fatte beslutning i saker på det samme geografiske området som arten lever. Eksempel på sistnevnte er fysiske tiltak i vassdrag med elvemusling eller storørret, hvor fylkeskommunen etter dagens regelverk har myndigheten, men samtidig må fatte vedtak «i samråd med statsforvalteren» fordi sistnevnte har ansvaret for forvaltningen av artene. Det er nå en intensjon om at skillet mellom de to instansene beskrives gjennomgående likt i alle aktuelle forskrifter, at myndigheten på en gitt lokalitet kun tilligger den ene instansen og at myndigheten i praksis fordeles etter hvilke arter som befinner seg der.

Det legges opp til at statsforvalteren får ansvar for alle typer tiltak, herunder eksempelvis fysiske tiltak i vassdrag, fiskeutsetting og innfanging av fisk (ulike forskrifter), i vassdrag eller strekninger av vassdrag der det går

- anadrom laksefisk
- relikts laks (laks som lever hele livet i ferskvann)
- rødlistede arter av innlandsfisk
- edelkreps
- elvemusling
- på storørretlokaliteter med stor eller svært stor verdi.

Det er også statsforvalteren som har myndighet til å godkjenne kultiveringsanlegg for disse artene/stammene. Fylkeskommunen har på sin side myndigheten i vassdrag og på vassdragsstrekninger som ikke innehar arter/stammer spesifikt nevnt som statsforvalters ansvar, samt for kultiveringsanlegg som ikke etableres for å ale fram arter/stammer som statsforvalteren har ansvaret for.

Om forskriftene

Her følger en gjennomgang av forskriftene og forskriftsendringene som er på høring (1-5), og de viktigste endringene som foreslås. Når det refereres til avgrensning av myndighet mellom statsforvalter og fylkeskommune, menes avgrensningen nevnt over.

1. Forslag til forskrift om delegering og tildeling av oppgaver etter lakse- og innlandsfiskeloven

I tråd med ny kommunelov har denne forskriften bl.a. som formål å *delegere* oppgaver til Miljødirektoratet og statsforvalteren, og å *tildeler* fylkeskommunen oppgaver som tidligere var delegert. Forskriften fastsetter også hvilket organ som er klageinstans for vedtak fattet av de ulike myndighetsnivåene.

Forskriften tildeler fylkeskommunen myndighet på en rekke bestemmelser (lakse- og innlandsfiskeloven §11 andre ledd, §12 første ledd, §12 andre ledd m.fl.). Ettersom oppgavene tidligere var delegert, medfører ikke forskriften i praksis store endringer for fylkeskommunen.

2. Forslag til ny forskrift om utsetting av fisk mv. for kultiveringsformål (utsettingsforskriften)

Mens dagens forskrift kun omhandler selve utsettingen, setter ny forskrift også rammer for flytting av fisk (og kreps/elvemusling) oppstrøms naturlig vandringshinder. Selve flyttingen har tidligere kun vært behandlet etter dyrehelseloven mht. potensiell smittespredning (Mattilsynet). Etter foreslått endring, vil eventuell flytting oppstrøms naturlig vandringshinder også kreve behandling etter utsettingsforskriften. Denne myndigheten er foreslått lagt til statsforvalteren. Ettersom forskriften kun setter rammer for flytting av fisk oppstrøms vandringshinder, vil bestemmelsen ikke slå inn ved ordinært overføringsfiske hvor fisk flyttes fra vassdragsstrekning med tett bestand til strekning med lav bestand. Ansvarsfordelingen mellom statsforvalter og fylkeskommune er som referert over.

3. *Forslag til forskrift om endringer i forskrift om etablering og drift av kultiveringsanlegg for fisk og kreps.*

Dagens forskrift videreføres i all hovedsak, men det legges opp til enkelte justeringer som fremkommer i den nye overskriften «forskrift om etablering og drift av kultiveringsanlegg for fisk, edelkreps og elvemusling».

Avgrensning mellom statsforvalter og fylkeskommunen er som referert over, hvilket innebærer at statsforvalteren må godkjenne anlegg for anadrom laksefisk, edelkreps, storørret etc. mens fylkeskommunen må godkjenne anlegg for øvrige arter (eksempelvis settefiskanlegg for vanlig brunørret).

4. *Forslag til forskrift om endringer i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag.*

Dagens forskrift videreføres, men med enkelte justeringer:

Det legges opp til en avgrensning mellom statsforvalter og fylkeskommunen som referert over. I praksis behandler fylkeskommunen søknader om tiltak på alle vassdragsstrekninger hvor det ikke finnes arter eller stammer spesifikt nevnt som statsforvalterens ansvar.

Gjeldende forskrift tillegger statsforvalteren myndighet til å følge opp ulovlige tiltak (les; søknadspliktige tiltak som er gjennomført uten tillatelse). I nytt forslag kobles ulovlighetsoppfølgingen til den instans som har vedtaksmyndigheten (ref. myndighetsfordelingen over). Fylkeskommunen foreslås dermed tildelt en ny tilsyns- og oppfølgingsoppgave.

5. *Forslag til forskrift om fiske etter innlandsfisk og fangst av ferskvannskreps (innlandsfiskeforskriften).*

I denne nye forskriften slår man sammen de to eksisterende «forskrift om fiske etter innlandsfisk mv. og fangst av kreps» og «forskrift om ferskvannskreps».

Forskriften nevner de arter det er åpnet for fiske på, hvilke instanser som har myndighet til å eksempelvis utarbeide regler for fiske (herunder for hhv. ordinær innlandsfisk, anadrom fisk og fremmede organismer) og tillate særskilt uttak av enkeltarter.

Ansvarsfordelingen mellom statsforvalter og fylkeskommune følger samme prinsipp som nevnt over.

Myndighet til å fastsette fiskeregler gjennom forskrift og å tillate særskilt uttak av fisk, som til nå har vært delegert til fylkeskommunen, tildeles.

Særskilt uttak betyr i praksis uttak for vitenskapelige formål (f.eks. fiskebiologiske undersøkelser), for undervisning, uttak av fremmede arter o.l. Tidligere har myndigheten til å vedta/tillate uttak av fremmede arter kun ligget hos statsforvalteren. I tråd med tidligere skissert myndighetsfordeling vil myndigheten til å tillate uttak av f.eks. gjedde satt ut på ny lokalitet nå tilligge fylkeskommunen såfremt det ikke finnes arter statsforvalteren har et særskilt ansvar for på samme lokalitet. Fylkeskommunen tildeles følgelig en ny oppgave.

Økonomiske og administrative konsekvenser

I de tilfeller hvor oppgaver tidligere er delegert til fylkeskommunen, men hvor de etter forskriftsendringene er tildelt, medfører dette ingen praktiske endringer for fylkeskommunens arbeid eller ressursbruk.

Høringsforskriftene legger opp til et tydeligere skille mellom statsforvalters og fylkeskommunens myndighet. I praksis får statsforvalteren myndighet på enkelte områder hvor myndigheten tidligere har vært tillagt fylkeskommunen, men hvor fylkeskommunen har måttet skrive vedtak i samråd med statsforvalteren gitt sistnevntes ansvar for enkeltarter. Endringene anses å ikke påvirke fylkeskommunens ressursbruk eller rolle i nevneverdig grad.

Forslaget om at fylkeskommunen skal overta ansvaret for ulovlighetsoppfølging på de områder fylkeskommunen sitter med myndigheten etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag kan medføre økt ressursbruk. Dette følger av at enkeltsaker kan være ressurskrevende å følge opp, særlig der det oppstår konflikter og hvor arbeid for grunneiers regning og påfølgende tvangsinn driving er aktuelt. Fylkeskommunen har ingen erfaring med denne rollen på dette feltet, og fylkeskommunedirektøren erkjenner at det er vanskelig å tallfeste de effektene dette kan ha for fylkeskommunens ressursbruk.

Bærekraftkonsekvenser

Forskriftene som nå er på høring er hjemlet i lakse- og innlandsfiskeloven hvor formålet er å «sikre at naturlige bestander av anadrome laksefisk, innlandsfisk og deres leveområder samt andre ferskvannsorganismer forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens mangfold og produktivitet bevares». Forskriftene anses primært å bygge oppunder bærekraftmål #15 («Livet på land» som inkluderer arter og økosystemer i ferskvann) og #14 («Livet i havet»). Tydeliggjøring av forvaltningsorganenes myndighet støtter oppunder mål #16 («Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner»).

Forskriftsendringene anses ikke, eller i svært liten grad, å påvirke øvrige bærekraftmål.

Fylkeskommunedirektørens samlede vurderinger

Fylkeskommunedirektøren mener det er positivt at ny kommunelov følges opp, og at oppgaver som tidligere var delegert til fylkeskommunen nå tildeles gjennom lov og forskrift.

Skillet som trekkes opp mellom statsforvalters og fylkeskommunens myndighet i forskriftene som nå er på høring, fordeler i stor grad myndigheten geografisk ut fra hvilke arter som er tilstede på den aktuelle lokaliteten. Fylkeskommunedirektøren mener skillet mellom statsforvalter og fylkeskommune som skisseres i de nye forskriftene bidrar til en tydeligere

avgrensning. Det fremholdes at presiseringene, som i de fleste saker ikke vil medføre endringer i praksis, kan være viktig på lokaliteter hvor ansvaret tidligere har vært uklart.

Fagfeltet reguleres gjennom en rekke forskrifter, og selv om planen er gjennomgående definisjoner og myndighetsfordeling, snubler intensjonen i det faktum at flere av forskriftene er ulikt oppbygd, innehar nyanseforskjeller og til dels viderefører uklare definisjoner. Eksempelvis har flere forskrifter eksplisitt definert statsforvalterens ansvar som gjengitt tidligere i denne saken (anadrom laksefisk, relikts laks, edelkreps, rødlistede arter etc.), og definert fylkeskommunens myndighet til der disse artene ikke opptrer. I innlandsfiskeforskriften gis derimot statsforvalteren ansvar for å utarbeide fiskeregler for fiske etter innlandsfisk «i vassdrag, eller deler av vassdrag, som har forekomst av hensynskrevende arter eller bestander av innlandsfisk samt anadrom laksefisk». Når man ser annet sted i forskriften er «hensynskrevende arter og bestander av innlandsfisk» definert som rødlistede arter, storørret og relikts laks. Forskriften fordeler dermed myndighet og ansvar rent juridisk likt med øvrige forskrifter, men oppsettet gjør dette vanskelig å få øye på uten å fordype seg. Disse små forskjellene gjør det svært krevende å få en samlet oversikt over regelverket og myndighetsfordelingen på feltet.

Innen viltforvaltningen valgte man å samle alle forskrifter, som alle regulerte ulike aspekter ved viltforvaltning, i én forskrift; viltforskriften. Dette var et pedagogisk svært viktig grep på et fagfelt som frem til da var regulert gjennom en rekke ulike forskrifter som svært få hadde oversikt over. Fylkeskommunedirektøren mener forskriftene som nå er lagt frem er svært uoversiktlige, vanskelige å finne frem i og få en oversikt over, og foreslår å spille inn behovet for å samle alle forskriftene som setter rammene for fiskeforvaltningen i én fiskeforskrift.

Statsforvalteren er tillagt myndighet når det er «rødlistede arter» av innlandsfisk involvert. «Rødlista for arter» er en liste over arter med en risiko for å dø ut. Alle arter er definert i en av følgende kategorier: NE (ikke vurdert), LC (livskraftig), DD (datamangel), NT (nær truet), VU (sårbar), EN (sterkt truet), CR (kritisk truet) eller CO (gått tapt). Av disse kategoriene er det kun de seks siste som omtales som rødlistede arter, og det er kun kategoriene VU, EN og CR som omtales som truede arter. Ettersom alle arter kan søkes opp i de offisielle registrene (også vanlig forekommende arter som f.eks. abbor som er gitt kategorien LC - livskraftig), har man en pedagogisk utfordring i å fortelle allmenheten hva som er rødlistearter, hva som er truede arter og hva som bare er vanlig forekommende arter som også er oppført i listene. Fylkeskommunedirektøren ønsker derfor å spille inn at når man setter «rødlistet» som en definisjon på myndighetsforhold, bør det også omtales hvilke kategorier dette gjelder.

Spesifikke kommentarer til enkeltforskrifter

Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag

Det foreslås, i endring i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, at den instans som har myndighet til å fatte vedtak (jfr. tidligere skissert myndighetsfordeling) også skal ha ansvaret for eventuell ulovlighetsoppfølging. Dette er nytt. Frem til nå har denne myndigheten kun ligget til statsforvalteren (jfr. §3 – Gjenoppretting). Ettersom forskriften ikke åpner for etterskuddsvis behandling av søknader, må ansvarlig myndighet, når det blir avdekket tiltak som skulle vært omsøkt, vurdere om det skal kreves gjenoppretting til naturtilstanden. Hvis grunneier pålegges tilbakeføring, men nekter å etterfølge dette, kan myndigheten la arbeidet

bli utført på vedkommendes regning. Utgifter ved tilbakeføringen kan inndrives ved utpanting.

For å sikre enhetlig og uavhengig kontroll er tilsynsoppgaver primært lagt til statlige organer. Fylkeskommunen kan tildeles tilsynsoppgaver, noe som i såfall må skje gjennom lov eller forskrift. Det er dette som foreslås her. Hvis forslaget om myndighetsfordeling vedtas, vil to grunneiere som har gjennomført identiske tiltak ulike steder i samme vassdrag potensielt pålegges ulike krav fra hhv. statsforvalter og fylkeskommune. Også der vassdrag strekker seg over fylkesgrenser vil ulovlighetsoppfølgingen høyst sannsynlig variere der fylkeskommunen har myndighet, ettersom behandlingen skjer politisk. Dette anses gi en svært lite forutsigbar og enhetlig oppfølging på nasjonalt nivå.

Ved siden av at forslaget, etter fylkeskommunedirektørens vurdering, er prinsipielt uheldig, anføres det at oppgaven potensielt kan medføre økt ressursbruk fra fylkeskommunens side. Antallet saker er erfaringsmessig ikke stort, men slike saker kan være konfliktfylte og ressurskrevende å følge opp, særlig der myndigheten må sikre gjenoppretting med påfølgende inndriving av midler fra rettighetshaver. Fylkeskommunedirektøren mener ulovlighetsoppfølging, som tidligere, bør ivaretas av statlige organer.

«Vassdrag» defineres ulikt i hhv. lakse- og innlandsfiskeloven §5 og vannressursloven §2, hvorav sistnevnte bl.a. også inkluderer bekker uten årssikker vannføring. Hvilke tiltak som er søknadspliktige etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag vil kunne avhenge av hvordan man definerer et vassdrag. Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag er hjemlet i lakse- og innlandsfiskeloven, hvilket burde bety at det er denne definisjonen som skal benyttes. Det konstateres derimot at det ikke er noen entydig praksis mellom fylkene hva gjelder bruk av definisjon. Dette betyr at noen tiltak kan vurderes å være ikke søknadspliktige i noen fylker mens det kreves søknad i andre. Fylkeskommunedirektøren mener det bør spilles inn et ønske om at det slås fast i forskriften hvilken definisjon som skal gjelde.

Utsettingsforskriften

I utsettingsforskriften åpnes det i §§ 4 og 5 for at fylkeskommune eller statsforvalter kan tillate utsetting av fisk, edelkreps og elvemusling som ledd i kultiveringsarbeid (jfr. myndighetsfordelingen nevnt over). Dette er en videreføring av gjeldende regelverk. Når det først er tillatt brukt settefisk, må denne transporteres til utsettingslokaliteten. I forskriften finnes en egen bestemmelse (§9) som slår fast at «Ansvarlig myndighet kan gi tillatelse til transport, i og ved vassdrag, av fisk, edelkreps og elvemusling som organet har gitt tillatelse til utsetting av.» Tilsvarende bestemmelse finner man i innlandsfiskeforskriften (§17) hvor hhv. statsforvalter og fylkeskommune kan gi tillatelse til transport av den arten man etter §§9 og 12 (særskilt uttak) i samme forskrift har gitt tillatelse til å fange inn (eksempelvis uttak av stamfisk). Fylkeskommunedirektøren mener at en tillatelse til utsetting av settefisk forutsetter at det samtidig gis tillatelse til å flytte fisken til utsettingsstedet. Tilsvarende vil innfanging av stamfisk være meningsløs hvis man ikke kan flytte den til en lokalitet, ofte i umiddelbar nærhet, hvor stryking (rogninnsamling) kan foregå. Ettersom en tillatelse til utsetting eller særskilt uttak må følges av en tillatelse til transport hvis det skal kunne effektueres, mener fylkeskommunedirektøren slik tillatelse til transport burde ligge implisitt i vedtaket. Det tas høyde for at lovgiver kan ha hatt spesifikke situasjoner i mente, som fylkeskommunedirektøren ikke kjenner til, når bestemmelsen ble utformet. Det foreslås derfor at man ber forslagsstiller om å vurdere om transport-bestemmelsene er nødvendige.

Begrepet «stedegen stamme» ses flere steder i forskriften, bl.a. i §§ 4 og 5 hvor dette er et krav til fisk som tillates satt ut i kultiveringsøyemed. I realiteten finnes det ikke et kultiveringsanlegg ved hvert vann eller forgreining av vassdrag. Når man samtidig vet at det historisk er satt ut settefisk fra et fåtalls lokaliteter over store deler av Østlandet, og det i lange tider ikke var noen kontroll med hvilken settefisk som ble satt ut hvor, er det uklart hva som i dag skal regnes som «stedegen stamme» i alle vann og vassdrag. Forskriften åpner for at det, der hvor fisk fra stedegen stamme ikke er å få tak i, kan tillates brukt fisk fra annet sted i samme kultiveringssone (§8 tredje ledd).

I motsetning til anadrom laksefisk, hvor det er relativt enkelt å definere hva som er stedegen stamme, gjør innlandsfiskens historikk det svært vanskelig å sette en tydelig definisjon på «stedegen stamme». Fylkeskommunedirektøren ønsker derfor å spille inn et forslag om at man unngår begrepet «stedegen stamme» for innlandsfisk, og heller setter et generelt krav om bruk av fisk fra samme kultiveringssone. Såfremt kultiveringssonene er avgrenset etter rådende retningslinjer, anses et slikt generelt krav å være like treffsikkert som begrepet «stedegen stamme». Ettersom storørret pr definisjon er en brunørret, dog med et livsløp og en størrelsesutvikling som skiller seg fra ordinære brunørret-stammer, erkjennes det at det ikke nødvendigvis er formålstjenlig at denne behandles likt som ordinær brunørret. Det tas derfor høyde for at det kan være behov for å definere denne særskilt.

Som tidligere skissert, kan en søknad om utsetting kreve godkjenning fra flere instanser (fylkeskommune, statsforvalter, Mattilsynet og Miljødirektoratet). Den instansen som mottar søknaden er kun ansvarlig for behandling etter sitt lovverk, og det er ingen samordningsplikt for å sikre at tiltaket behandles etter alt nødvendig lovverk. Ved tiltak som krever tillatelse fra flere instanser, opplyser fylkeskommunen om dette i vedtaksbrevet, men det vil være opp til søker å sikre at slike tillatelser innhentes. Miljødirektoratet drifter et elektronisk søknadssenter hvor det på fastlagte skjemaer kan søkes etter en rekke ulike ordninger og regelverk, herunder ulike tilskuddsordninger og eksempelvis søknad om tillatelse til utsetting av fremmede organismer. Her klikker man seg inn på riktig ordning, fyller inn alle etterspurte opplysninger og angir hvilket fylke søknaden gjelder. Søknaden blir automatisk oversendt rette instans. Fylkeskommunedirektøren mener det vil la seg gjøre å opprette et samordnet søknadsskjema under elektronisk søknadssenter hvor utsettingssøknader, basert på opplysninger lagt inn av søker, parallelt sendes alle instanser som må gi tillatelse i det aktuelle tilfellet. Dette vil også gjøre søknadsprosessen for søker langt enklere og mer oversiktlig. Fylkeskommunedirektøren foreslår å be om at søknad om utsetting av fisk tas inn i elektronisk søknadssenter.

Innlandsfiskeforskriften

Mens det tidligere kun har vært statsforvalteren som har hatt ansvaret for oppfølging av fremmede organismer, eksempelvis fiskearter satt ut på lokaliteter hvor dette ikke er ønskelig, foreslås denne myndigheten fordelt mellom statsforvalter og fylkeskommune etter tidligere skisserte system. Oppgaven kan løses gjennom å tillate lokale interessenter å gjennomføre tiltak, og anses ikke å automatisk generere nevneverdig økt ressursbruk.

Nær alle forskriftene som er på høring nevner «innlandsfisk». Den eneste definisjonen på innlandsfisk er i innlandsfiskeforskriften som definerer innlandsfisk som «all annen fisk enn anadrome laksefisk, herunder ål, samt rogn og unger av slik fisk». Definisjonen er hentet fra lakse- og innlandsfiskeloven, og fylkeskommunedirektøren mener definisjonen mer forvirrer

enn avklarer. Det er her vanskelig å forstå om den *katadrome* ålen (gyter i saltvann og vandrer opp i ferskvann for å vokse opp) rent språklig er forsøkt satt sammen med den *anadrome* laksefisken (som gyter i ferskvann og vandrer ut til saltvann for å vokse opp) eller om den er ment sett i sammenheng med øvrige innlandsfiskearter. Det foreslås å spille inn et ønske om at definisjoner som benyttes i regelverket er presise.

Vedtaksmyndighet

Fylkestinget fatter vedtak ihht. delegasjonsreglementet pkt. 3.2, bokstav f.